

РОЗВИТОК ВОЛОНТЕРСЬКОГО РУХУ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ В УКРАЇНІ

Постановка проблеми. У сучасних реаліях зростає потреба громадськості та державних органів усвідомлювати важливість оптимізації різних елементів соціального розвитку, а особливо в контексті зростаючих зовнішніх і внутрішніх викликів, з якими стикається Україна та її населенням, в умовах загострення агресії з боку Росії, невизначеності й нестабільності, суспільство гостро потребує механізмів, що забезпечують оперативні відповіді для мінімізації ризиків і загроз.

Розвиток волонтерського руху в Україні є важливим та нагальним призначенням. Робота волонтерів стає все більш важливим ресурсом у процесі державотворення. Українське волонтерство – тема, яка надзвичайно популярна в державному секторі, проте, незважаючи на широкий відгомін явища, науковий аналіз її лише починається.

Мета. Дослідження сучасного стану волонтерського руху в Україні, розкрити його сутність та визначити виклики, що постали перед українським суспільством.

Для досягнення мети ми ставимо наступні **завдання**:

- Визначити чинники формування волонтерства в Україні;
- Висвітлити функціонування волонтерського руху на сучасному етапі;
- Показати перспективи подальшого розвитку вітчизняного волонтерського руху.

Виклад матеріалу. Волонтер – це людина, яка готова витратити свою енергію, час і талант на благо суспільства, і єдиною їх нагородою є визнання громади. Волонтерство є соціально важливим, адже має на меті вирішити існуючі проблеми, які бентежать багатьох громадян, а держава з якихось причин неспроможна вирішити їх сповна.

Волонтерська робота як соціокультурне явище міцно зв'язана з процвітанням цивілізації. Сумнівно чи є в історії людства суспільство, якому не були б характерні ідеї добровільної допомоги. В Україні волонтерський рух розпочався на початку 1990-х років із появою гарячих ліній, які залучали волонтерів до роботи.

Значний сплеск волонтерства на сучасному етапі був зумовлений двома головними чинниками: внутрішньополітичною кризою, яка спричинила дисбаланс в органах управління та зовнішньою агресією, що посилює проблеми в державі. Дані процеси поставили під загрозу існування державності України, що було сприйнято населенням як особистий виклик.

Протест зими 2013-2014 років став тим фактором, який «спровокував» стрімке формування неповторного соціального руху допомоги та підтримки.

Сучасна суспільна практика швидко та органічно проникла в реальність українців, спричиняє серйозні зміни у сприйнятті волонтерства та визнає важливість волонтерського руху в житті кожного. За даних подій патріотично налаштований народ взяв на себе відповідальність за ситуацію, що склалася на Євромайданах та в зоні бойових дій.

Однією з головних особливостей українського волонтерства є висока мобільність та ефективність, а особливої уваги заслуговує винахідливість волонтерів. Волонтерська діяльність українців має національний характер, поширена по всій території України, залучає представників найрізноманітніших соціальних груп.

На наш погляд, перелік інструментів, що використовуються волонтерами, свідчить про високий рівень креативності, підприємницького інтелекту та економічності громадян – якостей, яких держава не вимагала майже сто років і розкрили себе лише в період кризових явищ в країні.

Помітною особливістю формування волонтерства є зростання організацій та асоціацій, зокрема добровільної об'єднання «Народний тил», «Медичний народний тил», Help Army, «Крила Феніксу», «Армія SOS», «Народний проект», Волонтерська сотня, «Повернись живим».

З великої кількості напрямів волонтерської роботи, можна виокремити основні на даний момент: збір та перевезення необхідних засобів до зони антитерористичної операції; надання медичної допомоги постраждалим внаслідок обстрілів; допомога внутрішньо переміщеним особам; розшук зниклих осіб. Можна впевнено сказати, що внаслідок діяльності добровольців Україна зберігає суверенітет і відновила високоморальну та беззататну армію.

Український добровольчий рух – це неповторна практика, яку наше суспільство отримало, захищаючи державу під час агресії на сході України. Зростання громадянської свідомості, згуртованості, що виникли під час подій в Україні, а згодом перетворилася у міцний волонтерський рух, аналогів якому важко зустріти у світі, свідчить про зростання могутньої української нації.

Державний механізм виявився менш результативним, ніж добровольці, які за короткий проміжок часу зробили те, що державні службовці не змогли зробити за період незалежності України.

В даний час інститут волонтерства розвивається все більше і більше, ступінь волонтерства зростає, поширюючись на державні органи, включаючи найвищі рівні, посідає все вагомніше місце в житті українського суспільства, набуває «власного обличчя», поступово стає самостійним. Підтримка волонтерів і допомога їм – надважливе завдання для всього суспільства. Вирішальним для успіху волонтерського руху є такий елемент як чутлива влада, що реагує на вплив волонтерської спільноти, а за певних умов – спонукає її до дій.

Висновок. Отже, волонтерство в Україні на сучасному етапі характеризується низкою нешаблонних напрямів діяльності, є проявом певної зрілості громадянського суспільства, сприяє стабілізації і регулюванню суспільних відносин в умовах децентралізації, допомагають не лише окремим особам та структурам, які цього потребують, а й розробляють та впроваджують рішення для більш ефективних функцій держави, особливо у військовій сфері.

Щоб зрозуміти перспективи зростання волонтерського руху в Україні, було проведено опитування, яке показало, що поява добровільних об'єднань викликає велику довіру серед населення, оскільки їх підтримує більше половини респондентів.

Список використаних джерел

1. Ванюшина О. Ф. Волонтерський рух в Україні: еволюція, сучасний стан та статус. *Вісник Національного університету оборони України*. 2015. №1. 275-281 с.
2. Гончарук-Чолач Т. В., Рудакевич О. М., Гурик М. І. Політологія: навч. посіб. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 320 с.
3. Горелов Д. М., Корнієвський О. А. Волонтерський рух: світовий досвід та українські громадянські практики : аналіт. доп. К.: НІСД, 2015. 36 с.
4. Матяш М. Українське волонтерство - явище унікальне. Йому завдячуємо суверенітетом. *Українформ*, 2017. URL: <https://www.ukrinform.ua>
5. Панькова О.В., Касперович О.Ю., Іщенко О.В. Розвиток волонтерської діяльності в Україні як прояв активізації соціальних ресурсів громадянського суспільства: специфіка, проблеми та перспективи. *Український соціум*. 2016. № 2. 25-40 с.